

Koncerti na orguljama u ljubljanskoj prvostolnoj crkvi

Koncem lipnja održan je u prvostolnoj crkvi u Ljubljani koncert duhačkog kvinteta iz Praga i orguljaša Jirija Ropka. Kvintet, koji se obično sastoji od duhačkih instrumenata i roga, nastupio je ovaj puta u sastavu: dvije trube, dvije pozaune i rog. Praški su se glazbenici predstavili s izvrsnim repertoarom glazbe iz 16, 17. i 18. st. i s nekoliko skladbi starih čeških majstora. 10. kolovoza priredio je bečki virtuoz na orguljama Hans Haselböck, koncert u prvostolnoj crkvi. Izvodio je skladbe Buxtehudea, Böhma, Messiaena, Alaina i Franccka. Haselböck virtuozno vlada orguljama, napose mu je dobra registracija. Veseli nas da se publika, napose mladež, zanima za koncerte na orguljama i svaki puta napuni crkvu gotovo do posljednjeg mjesta. — Malo iza toga, 25. kolovoza, priredio je koncert na orguljama i Hubert Bergant, profesor orgulja na Glazbenoj akademiji u Ljubljani. Izvodio je isključivo skladbe J. S. Bacha. Bergant u tehničkom i umjetničkom pogledu izvrsno vlada orguljama. Ujedno smo na tom koncertu primjetili neuobičajeno veliki broj mladeži. Reklo bi se da koncerti na orguljama postaju moda koja privlači mladež.

Dijamantni jubilej orguljaša i skladatelja Antuna Jobsta

Već 60 godina djeluje u Žirima na Gorenjskom Antun Jobst kao orguljaš, skladatelj i učitelj glazbe. Antun Jobst rođen je 1894. u Koruškoj u Ziljskoj dolini. Otac mu je bio orguljaš. Nije mu bilo ni 16 godina kad je došao u Ljublanu u orguljašku školu, gdje je ravnatelj Stanko Premrl ubrzo otkrio njegov talenat. Orguljašku školu, koja obično traje 3 godine. Jobst je završio u dvije godine i odmah zatim stupio u službu kao orguljaš u Žirima. To je bila njegova prva i do danas jedina služba. Casopis »Crkveni glazbenik«, koji je iza rata prestao izlaziti, počeo je malo nakon toga objavljivati Jobstove orguljske i vokalne skladbe koje se odlikuju bogatom harmonijom i velikom melodijskom domišljatošću. Jobst je napisao preko 200 crkvenih i više od 80 svjetovnih skladbi. Prigodom Jobstovog dijamantnog jubileja održao je 20. kolovoza pomoćni biskup dr. Stanko Lenič službu Božju. Tom je prilikom govorio o skladateljevu životu i radu. Na koru je zbor od preko sto pjevača iz bliže okolice pjevao najvećim dijelom Jobstove skladbe. Na orguljama je svirao i dirigirao sam slavljenu. Jobstu želimo da bi i u buduće svojim skladbama obogaćivao slovensku crkveno-glazbenu literaturu.

Matija Tomc

VIJESTI IZ INOZEMSTVA

Koncert na renoviranim orguljama u bazilici Sv. Krunice u Lurdu

Jedan od najviše očekivanih koncerata na orguljama uskrsnog festivala bio je koncert orguljaša crkve Notre-Dame u Parizu Petra Cochereaua prigodom svečane inauguracije nanovo popravljenih orgulja u bazilici Sv. Krunice u Lurdu.

Orgulje je izradio 1896 g. francuski graditelj A. Cavaille-Coll (1811—1899), bez sumnje jedan od najvećih francuskih graditelja orgulja iz velikog klasičnog doba. Potomak je obitelji čiji su članovi u toku više generacija gradili orgulje. Popravak, koji je posljednjih godina postao nužno potreban, bio je povjeren španjolskoj radionici orgulja koja nam je dosada dala 53 instrumenta Pija X svetog, iako potpuno drugog stila, ali ipak odličnih instrumenata. Zahvaljujući velikoj pažnji i sposobnosti M. Ramona de Amezua i M. P. Chérona, nadglednika radova, i svih radnika radovi su uspješno obavljani. Popravak povijesnih orgulja uvijek je delikatan posao i zato su glazbenici s razumljivom nestrpljivošću očekivali konačni rezultat radova a prema tome i Cochereauov koncert.

Na programu koncerta nalazila se samo francuska glazba od 14. stoljeća do naših dana. Najprije je izvedena **suita anonimnih plesova** prepisanih za orgulje od vokalnih i instrumentalnih skladbi: kratki komadi s mnogo sinkopa i veoma različitih zvučnosti. S četiri izvataka »Suite du 2^e ton«: Plein-jeu, duo, Basse de cromometre i Caprice sur les grandes jeux od N. Clebaulta prelazimo direktno u XVIII. stoljeće. Na interpretaciju se mogu postaviti dvije primjedbe: — a) Akustika u bazilici Sv. Krunice nije ista kao u Notre-Dame u Parizu i zato nam se čini da je tempo, što ga je umjetnik iz Notre-Dame upotrijebio bio previše spor. — b) Što se tiče registara u suiti i u »Offertoire sur les grands-jeux« od F. Couperina, da se je pridržavao registrature što su je njihovi autori propisali, koncert bi mnogo dobio na jasnoći izražaja. Osim toga sjetimo se da su te skladbe napisane za instrumente bez pedala (ako ne i bez oktava...), s iznijaniranim bojama, što se ne bi smjelo po miloj volji mijenjati itd. Naravno, kritizirati ovako velika umjetnika uvijek znači i mnogo riskirati, ali bez sumnje to nimalo neće umanjiti njegovu slavu a pridonijeti će da bolje ocijenimo njegovu interpretaciju C. Francka: Fantazija u a-molu, Cantabile i Pièce

Héroïque, prijatelja orguljara Cavaille-Colla. Ova djela značajnog skladatelja za orgulje pokazala su nam bogatstvo dobro uravnoteženih orgulja, s toplim i »ronds« bojama. To su zaista skladbe velikog mistika iz prošlog stoljeća (1822—1890), pred kojim nitko ne može ostatu ravnodušan.

Za završetak koncerta P. Cochereau je improvizirao jednu **simfoniju u četiri stavka**. Dvije teme su mu bile zadane: — 1) napjev »J' étais dans la joie« (Radovao sam se) od kanonika Lesbordesa i — 2) posljednji Aleluja iz mise uskrsnog vremena u ritmičkoj versiji sa 3/8. Brojni su slušatelji na svršetku koncerta govorili da nisu mogli prepoznati te dvije teme. Što se tiče prve teme to je i normalno: ona je bila jedva evocirana. Druga je tema bila obrađivana i varirana u više navrata a često i u molu. Bila bi to akrobacija držati istu temu u sva četiri različita stavka pa da slušatelji ne osjete: »to smo već čuli«. Orgulje su veoma dobro došle do izražaja, a neki registri koje Cochereau nije htio upotrebljavati prije, sada su u njegovoj improvizaciji davali mnogo više boje i zanimljivosti (na pr. vox humana, veoma pjesnički). Televizija je snimila treći stavak: Intermezzo, stavak kome je umjetnik uvijek znao dati »svoj« pečat. Na koncu, prije završne progresije, dao nam je još jednom čuti fraze drugih stavaka ali prijelazom iz d-mola u blistavi D-dur, iz tame u svjetlo. Bio je to koncert s neuobičajenim programom(s obzirom na druge koncerte orguljaša iz Notre-Dame u Parizu), veoma raznovrstan, koji nam je pokazao da su Cavaille-Collove orgulje u bazilici Sv. Krunice u Lurdu vješto popravljene i bez sumnje najbolji instrument čitavog ovog kraja. Nadamo se da će nam te orgulje i u buduće pribaviti mnogo radosti koncertima a posebno svojim ugodnim, veličanstvenim i uzvišenim zvukom za vrijeme sv. liturgije, i ako na žalost mnogi — pa i svećenici — »ne vide više koristi od orgulja u crkvi«. Mi ne diljemo to mišljenje. Tako smotra orgulja nedavno je promijenila ime: mjesto »renesansa orgulja« ona se sada zove »poznavanje orgulja«, jer »orguljama nije potreban 'preporod' — one žive«.

Dovoljno je prisustvovati orguljaškim koncertima u Parizu, Tuluza, Varu i drugim mjestima Francuske i vidjeti koliko mladih prisustvuje tim koncertima. Mladi nisu ni najmanje protiv orgulja, naprotiv oni žale što se orgulje još više ne upotrebljavaju u liturgiji. Oni idu u Taizé slušati glazbu na

orguljama i, uz ostalo, da tamo nađu mir duše, unutaraju tišinu, milost. Žalosno je što mnogi danas govore da »orguljama više nema mjesta u crkvi«. Činjenice dokazuju protivno, i mi se tome samo možemo radovati. Neka ove orgulje u bazilici Sv. Krunice u Lurdu na svoj način skromno doprinesu molitvi čitavog (francuskog) naroda u njegovim radostima, žalostima i nevoljama, u njegovim nadanjima i zahvaljivanjima.

(Prema »*Lourdes*«, g. 121, br.9, 30. travnja 1972 g.)

Osmi međunarodni tjedan orguljske glazbe u Bonnu

U crkvi sv. Križa u Bonnu održan je od 7. do 14. svibnja o. g. Osmi međunarodni tjedan orguljske glazbe. Nastupili su orguljaši iz Švicarske, Holandije, Engleske i S. R. Njemačke uz sudjelovanje Hansa Gelferta, orguljaša spomenute crkve i njegovog sina, također orguljaša.

Na programu su bila djela za orgulje, odnosno za soliste, zbor orkestar i orgulje.

Koncerti nisu nažalost bili posjećeni kao prošlih godina. Evangelička vjerska zajednica uskratila je novčanu pomoć, tako da je teret organizacije i financiranja snosio orguljaš crkve sv. Križa.

Mali broj posjetilaca bio je i jedini negativni dio tog inače izvrsno organiziranog i programom bogatog tjedna.

Orgulje u crkvi sv. Križa izgradio je Paul Ott, graditelj orgulja iz Göttingena, koji je također prisustvovao koncertima. Orgulje posjeduju 65 registara, a špiltraktura i registarska traktura im je mehanička.

A. Čunčić

Rimsko glazbeno društvo organiziralo je od 26. travnja do 5. svibnja u Rimu IV. međunarodni festival klavičembala. Na festivalu su sudjelovali: Isolda Ahlgrimm, Kenneth Gilbert, Egida Giordani Sartori, Gustav Leonhardt, Anna Maria Pernafelli, Fernando Valenti i William Wenrich.

II. međunarodni festival orguljske glazbe u Veneciji posvećen je bio većinom glazbi Johanna Pachelbela, a organizirala ga je La Fon-

dazione Giuseppe Volpi di Misurata od 26. svibnja do 4. kolovoza 1972. Na povijesnim orguljama u bazilici s. Maria dei Frari u Veneciji izmjenili su se orguljaši: Werner Jacob, Gaston Litaize, Gerd Zacher, Elza Bolzonello Zoja, Odile Pierre, Stefano Innocenti i Renato Fait.

XX. sastanak Društva prijatelja orgulja (*»Gesellschaft der Orgelfreunde«*) održan je u Beču i Linzu 16—23. srpnja o. g. Osim koncerata na programu su bili i posjeti mnogim povijesnim orguljama: Linz (stara katedrala: F. X. Krismann, 1788); Wilhering (N. Ruwel, 1746); Stadl-Paura (Joh. I. Egedacher, 1723); Schlägl (Andreas Putz, 1634); Kefermarkt (L. Richter, 1778); Sonntagsberg (F. X. Christoph, 1775); Herzogenburg (J. Hencke, 1752); Beč (zavjetna crkva: E. F. Walcker, 1878; crkva pijarista: Fr. Buckow, 1858; franjevačka crkva: J. Wöckherl, 1642) i Klosterneuburg (J. G. Freundt, 1642).

U Genevi je 25—30. svibnja o. g. održan prvi međunarodni festival za improvizaciju. Sudjelovali su orguljaši André Isoir, Albert de Klerk, Hans Gebhard, Günther Kaunzinger, Pierre Segond i Guy Bovet.

Ljetna međunarodna akademija za staru glazbu održana je u kaštelu Ambras (Innsbruck, Austrija) od 24. do 31. kolovoza o. g. Tečajeve iz orgulja i klavičembala održavali su docenti Alan Curtis i L. F. Tagliavini.

U okviru međunarodnih ljetnih seminara u Ossiachu (Koruška, Austrija) jedan seminar je održao Anton Heiller i posvetio ga J. S. Bachu (2—5. kolovoza), a jedan Hans Haselböck o orguljaškoj improvizaciji (31. srpnja do 5. kolovoza). Od 25. do 28. srpnja održan je međunarodni sastanak o orguljaškim naukama, posebno posve-

ćen liturgijskoj obnovi, o udjelu orgulja u liturgijskoj glazbi i o problemima orguljaške umjetnosti. Predavali su H. Haselböck, H. Petsche, O. G. Blarr, J. von Glatter-Götz, W. Supper, A. Dordett, U. Röhl, C. Meyer. Koncertirali su na orguljama J. C. Zehnder, G-Schneider, A. M. Groybeck, A. Heiller i K. Rapf.

Glazbeni fakultet akademije lijevih umjetnosti u Pragu organizirao je četvrti međunarodni tečaj interpretacije od 29. srpnja do 11. kolovoza ove godine. Tečaj interpretacije na klavičembalu imala je Zuzana Ružičkova, a na orguljama Jiří Reinberger.

Deseta ljetna akademija francuske glazbe održana je od 3. srpnja do 12. kolovoza o. g. u St. Maximinu. Predavanja iz organarske i orguljaške umjetnosti održali su: Michel Chapuis, André Stricker, Xavier Darasse, Louis Thiry, Jean Saint-Arroman i Pierre Rochas; o klavičembalu govorio je Huguette Dreyfus. Orguljaške koncerte održali su: M. Chapuis, A. Isoir, B. Toulon, A. Stricker, X. Darasse i L. Thiry na dvjesto godina starim velikim orguljama što ih je napravio J. E. Isnard.

U okviru manifestacija što ih svake godine organizira glazbena skupina »G. Frescobaldi« u Brešiji, L. F. Tagliavini, Michael Radulescu i Eva Frick održavali su koncert za inauguraciju (20—26. veljače i 5. ožujka) orgulja koje su vlasništvo Josipa Scarpa. Instrument je sastavljen od dijelova orgulja iz 18. stoljeća, a napravio ga je Bartolomej Formentelli.

U okviru proljetnih glazbenih svečanosti 1971. orguljaš St. Innocenti održao je 8. studenoga koncert na pozitivu Klaudivija Merula na Glazbenom konzervatoriju u Parmi.